KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 17.7.2006
KOM(2006) 398 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń chemicznych wód powierzchniowych w Unii Europejskiej

{SEK(2006) 947}
{KOM(2006) 397}

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń chemicznych wód powierzchniowych w Unii Europejskiej

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

1. CEL KOMUNIKATU

1.1. Wstęp

Ramowa dyrektywa wodna (RDW)[1] przyjęta w roku 2000 ustanawia nowy system zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń chemicznych wód powierzchniowych i wód podziemnych. RDW zobowiązuje Komisję do przedstawienia szczegółowych propozycji w odniesieniu do substancji priorytetowych w wodach powierzchniowych.

Istnieje wiele potencjalnych substancji zanieczyszczających, które mogą szkodzić jakości naszych rzek, jezior oraz wód przybrzeżnych i morskich. Zanieczyszczenie wody może być powodowane przez materię organiczną, składniki odżywcze i wiele substancji chemicznych, które są produkowane do celowego stosowania (takie jak pestycydy), lub powstają samoistnie w procesie produkcyjnym (takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne powstające w procesie spalania). W naszych wodach słodkich znajdują się tysiące pojedynczych wykrywalnych substancji, które w końcu dotrą do naszych wód morskich.

Określona liczba zanieczyszczających substancji chemicznych została uznana za szczególnie problematyczne dla wód powierzchniowych Unii Europejskiej ze względu na ich rozpowszechnione stosowanie oraz ich wysokie stężenia w rzekach, jeziorach i wodach przybrzeżnych. Substancje te są definiowane jako „substancje priorytetowe”[2]. Istnieje również podgrupa „priorytetowych substancji niebezpiecznych” w stosunku do których stosuje się bardziej surowe wymagania z zakresu ochrony środowiska z powodu ich wysokiej trwałości, bioakumulacji i toksyczności. Oprócz substancji priorytetowych państwa członkowskie muszą określić inne zanieczyszczające substancje chemiczne, które utrudniają realizację celów RDW.

---

1 Dyrektywa 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, str. 1) zmieniona decyzją nr 2455/2001/WE z dnia 20 listopada 2001 r. ustanawiającą wykaz priorytetowych substancji w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 331 z 15.12.2001, str. 1).

2 Artykuł 16 RDW: 33 pojedyncze substancje lub grupy substancji zostały włączone do pierwszego wykazu substancji priorytetowych zatwierdzonego na mocy decyzji nr 2455/2001/WE (patrz przypis 1). Więcej informacji na temat metodologii i rezultatów ustanawiania priorytetów znajduje się na stronie internetowej: http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-dangersub/pri_substances.htm

Podejście do zanieczyszczenia chemicznego wód powierzchniowych jest częścią szerszego strategicznego podejścia opracowanego w latach siedemdziesiątych. RDW w pełni uaktualnia tę długofalową politykę i włącza ją w nurt zintegrowanych elastycznych i nowoczesnych działań na rzecz likwidacji uporczywych zagrożeń powodowanych przez nadmierne stężenia substancji chemicznych w wodach UE.

Niniejszy komunikat towarzyszący wnioskowi dotyczącemu dyrektywy w sprawie norm jakości środowiska w dziedzinie polityki wodnej[3] przedstawia szersze ramy koncepcyjne i uzasadnienie podejścia politycznego wybranego przez Komisję.

1.2. Czym są ogólne ramy koncepcyjne?

Przy wydobywaniu, wytwarzaniu lub przetwarzaniu substancji chemicznych mogą mieć miejsce emisje, zrzuty i straty trafiające do powietrza, wody i gleby. Usuwanie odpadów powstałych na skutek tych działań może również wiązać się z wprowadzaniem substancji zanieczyszczających do środowiska. Bezpośrednie zrzuty do wody z kopalń lub zakładów przemysłowych są oczywistą przyczyną zanieczyszczeń. Mniej oczywiste są substancje opadające z atmosfery. Po wprowadzeniu na rynek, substancja może być stosowana w procesach produkcyjnych do wytwarzania towarów, w wyniku czego mogą mieć miejsce zrzuty, emisje i straty trafiające do środowiska. Następnie przy wykorzystywaniu produktów (np. detergentów, pestycydów, materiałów budowlanych) nastąpią dalsze straty. Na koniec, kiedy materiały są usuwane w postaci stałych lub ciekłych odpadów mogą nastąpić kolejne straty.

Działania mające na celu zapobieganie i kontrolę zanieczyszczenia chemicznego wód muszą uwzględniać te różne sposoby powstawania zanieczyszczeń. Kontrole emisji i procesu produkcji mogą spowodować zmniejszenie strat powstających w trakcie produkcji substancji chemicznych i następnie w trakcie ich włączania do innych produktów. Ograniczenia we wprowadzaniu na rynek i stosowaniu substancji chemicznych, obejmujące autoryzację i procedury zatwierdzania mogą dalej zmniejszyć potencjalne zanieczyszczenie środowiska. I wreszcie przetwarzanie odpadów oraz ich usuwanie są również skutecznymi sposobami redukcji zanieczyszczeń.

Środki, o których mowa w poprzednim ustępie mają na celu zmniejszenie lub kontrolę zrzutów, emisji i strat, ale to dopiero połowa działań. Artykuł 10 RDW ustanawia „podejście łączone” związane ze stosowaniem norm jakości środowiska (EQS). Na podstawie informacji dotyczących toksyczności, trwałości i potencjału bioakumulacji oraz informacji na temat tego co dzieje się z substancją chemiczną w środowisku, można określić wartości progowe stężeń w celu ochrony ludzi oraz fauny i flory. Gdy zostaną ustanowione, normy jakości środowiska (EQS) dla wody lub osadów lub tkanek roślinnych/zwierzęcych będą stanowiły punkt odniesienia w celu zapewnienia integralności ekologicznej ekosystemów wodnych lub ochrony zdrowia ludzi używających wody (np. do kąpieli lub odprowadzania wody pitnej).

[3] KOM(2006) 397 wersja ostateczna

Na koniec jeśli środki kontroli lub normy jakości środowiska mają być skuteczne, muszą być połączone ze skutecznym systemem monitorowania w celu zapewnienia, że działania są przeprowadzane a wartości norm jakości środowiska przestrzegane.

Te ramy koncepcyjne mają zastosowanie do wszystkich rodzajów zanieczyszczeń wody. Następujące rozważania odnoszą się jednak wyłącznie do przepisów prawnych dotyczących substancji priorytetowych, które regulują kwestie zanieczyszczeń ze strony wszystkich substancji chemicznych, które negatywnie wpływają na jakość wód powierzchniowych[4]. Inne substancje zanieczyszczające (takie jak substancje odżywcze i materia organiczna) podlegają określonym aktom prawodawstwa wspólnotowego (np. dyrektywie dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych[5] i dyrektywie dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego[6]).

1.3. W jaki sposób kwestie zanieczyszczenia chemicznego wód powierzchniowych były regulowane w przeszłości?

We wczesnych latach siedemdziesiątych informowano o niebezpiecznie wysokim stopniu zanieczyszczenia chemicznego Renu i innych europejskich rzek, które regularnie powodowało śmierć ryb. W odpowiedzi Rada przyjęła dyrektywę w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego Wspólnoty (dyrektywę 76/464/EWG)[7], która ustanawia ambitny program zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń powodowanych przez substancje niebezpieczne. Zanieczyszczające substancje chemiczne zostały podzielone na substancje z wykazu I uznane za szczególnie toksyczne, trwałe i bioakumulacyjne, które miały podlegać przepisom wspólnotowym i mniej problematyczne substancje z wykazu II, które miały podlegać ustawodawstwu państw członkowskich. W roku 1982 Komisja przedstawiła listę 132 substancji jako propozycję do wykazu I. Do roku 1990 dla 18 z tych 132 substancji ustalono dopuszczalne wartości emisji i normy jakości w pięciu dyrektywach pochodnych[8]. Następnie Rada wstrzymała ustanawianie przepisów dla pozostałych substancji zaproponowanych przez Komisję[9] dowodząc, że proces legislacyjny był powolny i nieskuteczny. Rada poprosiła Komisję o ponowne rozważenie polityki w świetle trwających dyskusji dotyczących zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (IPPC).

W roku 1996 przyjęto dyrektywę IPPC[10]. Częściowo zawierała ona ramy regulacyjne dyrektywy 76/464/EWG utrzymując dopuszczalne wartości emisji jako minimalne wymogi. Jednak w związku z tym, że dyrektywa IPPC obejmowała jedynie niektóre instalacje, Komisja włączyła pozostałe odpowiednie przepisy dyrektywy

---

4 Określone jako poszczególne substancje, które wchodzą w skład grup i rodzin wymienionych w pkt 1-9 załącznika VIII do RDW.

5 Dyrektywa Rady 91/271/EWG (Dz.U. L 135 z 30.5.1991, str. 40)

6 Dyrektywa Rady 91/676/EWG (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, str. 1)

7 Dz.U. L 129 z 18.5.1976, str. 23.

8 Dyrektywy 82/176/EWG, 83/513/EWG, 84/156/EWG, 84/491/EWG oraz 86/280/EWG (zmieniona dyrektywą 88/347/EWG i 90/415/EWG)

9 COM (90) 9 wersja ostateczna z 8.2.1990 (ISBN 92-77-57387-2)

10 Dyrektywa 96/61/WE (Dz.U. L 257 z 10.10.1996, str. 26).

76/464/EWG do swojego zmienionego wniosku dotyczącego ramowej dyrektywy wodnej[11].

W ciągu 25 lat od przyjęcia dyrektywy 76/464/EWG, Dyrekcja Generalna ds. Środowiska Komisji Europejskiej opublikowała wiele sprawozdań na temat jej wdrażania[12]. Ogólna ocena osiągnięć polityki jest mieszana. Pomimo wyraźnych i widocznych sukcesów w zmniejszaniu zanieczyszczenia z przemysłowych źródeł punktowych pojawiło się wiele istotnych problemów związanych z wykonywaniem prawa[13].

RDW, która opiera się na koncepcji zintegrowanej kontroli zanieczyszczeń przezwyciężyła te przeszkody i zajmuje się problematyką zanieczyszczeń chemicznych w bardziej holistyczny, skuteczny i zróżnicowany sposób. W przedstawianym obecnie wniosku dotyczącym dyrektywy Komisja sugeruje również uchylenie w chwili obecnej pięciu dyrektyw pochodnych. W związku z tym ten pakiet pomoże w usprawnieniu i uproszczeniu prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska.

2. PODEJŚCIE PRZYJĘTE PRZEZ KOMISJĘ

Ogólne podejście określone w RDW musi zostać przełożone na konkretne działania, które będą odpowiedzią na następujące pytania (wynikające z art. 16).

(1) Jakie substancje powinny podlegać uregulowaniom na poziomie wspólnotowym?

(2) Jakie są kryteria lub wskaźniki (EQS) w celu weryfikacji osiągnięcia celów RDW?

(3) Jakie dodatkowe działania należy podjąć na poziomie wspólnotowym, aby osiągnąć te cele?

W odpowiedzi na pierwsze pytanie w roku 2001 uzgodniono wykaz 33 substancji (lub grup substancji) priorytetowych, które miały zostać objęte uregulowaniami na poziomie Wspólnoty[14]. Niektóre z tych substancji budzą szczególny niepokój i zostały określone jako „priorytetowe substancje niebezpieczne" dla których RDW przewiduje jako cel zaprzestanie, lub stopniowe wycofywanie emisji, zrzutów i strat w ciągu następnych 20 lat.

---

11 Patrz COM(98) 76 wersja ostateczna (Dz.U. C 108 z 7.4.1998, str. 94) zmieniająca COM(97) 614 wersja ostateczna (Dz.U. C 16 z 20.1.1998, str. 14) oraz COM(97)49 wersja ostateczna (Dz.U C 184 z 17.6.1997, str. 20)

12 europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework/library.htm

13 Główną przeszkodą było podejście koncepcyjne oparte na dwóch opcjach: dopuszczalne wartości emisji lub cel w zakresie ochrony środowiska. RDW wprowadziła „podejście łączone", które wykorzystuje mocne strony obu tych podejść. Ponadto, zabrakło jasno określonych terminów wdrażania i minimalnych wartości progowych dla nieznacznych zanieczyszczeń. Co więcej podział odpowiedzialności między Komisją Europejską a państwami członkowskimi był niejasny. Niektóre z tych kwestii mogły być rozwiązane dzięki wytycznym wdrożeniowym, które nie zostały wówczas dostarczone.

14 Patrz przypisy 1 i 2.

Głównym celem obecnego wniosku dotyczącego dyrektywy jest udzielenie odpowiedzi na pozostałe dwa pytania tj. ustanowienie zharmonizowanych norm jakości środowiska i zaproponowanie dodatkowych środków kontroli.

Komisja rozpoczęła przygotowywanie wspomnianego wniosku w roku 2001 korzystając z intensywnych i szerokich konsultacji. Główną formą konsultacji były regularne dyskusje z eksperckim forum doradczym skupiającym przedstawicieli państw członkowskich i innych krajów (Norwegii, Bułgarii i Rumunii), przemysłu i organizacji pozarządowych. Ponadto wniosek w sprawie norm jakości środowiska został poddany weryfikacji przez Komitet Naukowy ds. Toksyczności, Ekotoksyczności oraz Środowiska (SCTEE). Na koniec, pisemne konsultacje w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy odbywały się od czerwca do września 2004 roku.

Jako część procesu przygotowawczego przeprowadzono dwa badania, które stanowią podstawę oceny wpływu[15]. W ocenie wpływu poddano analizie trzy główne warianty i wiele podwariantów:

Wariant 1: Nieprzedstawianie nowej propozycji i pozostawienie wprowadzenia uregulowań całkowicie w gestii państw członkowskich.

Wariant 2: Przedstawienie propozycji zharmonizowanych norm jakości środowiska i pozostawienie określenia dodatkowych środków kontroli państwom członkowskim.

Wariant 3: Zaproponowanie zarówno norm jakości środowiska jak i dodatkowych środków kontroli na poziomie wspólnotowym.

Warianty te są dalej omówione bardziej szczegółowo.

2.1. Normy jakości środowiska

Normy jakości środowiska (EQS) określają stężenia substancji zanieczyszczających, których nie powinno się przekraczać w celu ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego. W kontekście ramowej dyrektywy wodnej, EQS określają cel w zakresie ochrony środowiska „dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych" i w ten sposób stanowią kryteria oceny czy państwa członkowskie zachowują zgodność (patrz art. 2 ust. 24).

Niektóre EQS dla wody zostały ustanowione na poziomie Wspólnoty w przeszłości (patrz sekcja 1.3). Ponadto większość państw członkowskich ustanowiła obszerny pakiet EQS na poziomach krajowym, regionalnym lub dorzecza. Obecnie krajowe normy jakości środowiska dla substancji priorytetowych znacznie się różnią wewnątrz UE. Powoduje to różny poziom ochrony i różne warunki dla użytkowników wody (np. przemysłu) w poszczególnych państwach członkowskich.

Dla substancji priorytetowych, które z definicji są problemem dotyczącym całej UE, Komisja pragnie ustanowić normy jakości środowiska, co spowoduje, że wdrożenie dyrektywy będzie spójne z wymogami aktów prawnych i porównywalne pomiędzy

[15] SEK(2006)947

państwami członkowskim. Ponadto istnieje potrzeba posiadania zharmonizowanej podstawy do oceny zwłaszcza w przypadku międzynarodowych dorzeczy. Ponadto ustanowienie EQS wymaga uwzględnienia innych właściwych obszarów polityki, takich jak substancje chemiczne lub pestycydy i zapewnienia spójności ocen ryzyka.

Najlepszym sposobem osiągnięcia tych celów jest zharmonizowanie EQS dla substancji priorytetowych na poziomie Wspólnoty, czyli wariant 1: nieprzedstawianie propozycji został odrzucony.

2.2. Środki kontroli zanieczyszczeń

Oprócz EQS, RDW wymaga, aby Komisja zaproponowała środki kontroli na poziomie wspólnotowym w celu zmniejszenia zanieczyszczeń ze strony substancji priorytetowych lub stopniowego wycofywania emisji, zrzutów i strat priorytetowych substancji niebezpiecznych. Wiele spośród instrumentów jest dostępnych i wdrożonych, począwszy od kontroli produktów (np. ograniczenia dotyczące wprowadzania do obrotu i stosowania) do kontroli procesu (np. najlepsze dostępne techniki, dopuszczalne wartości emisji) oraz instrumenty ekonomiczne (np. podatki od pestycydów).

Jeszcze przed RDW istniało prawodawstwo wspólnotowe pomagające w osiągnięciu celów RDW. W szczególności, istotny jest wkład polityki dotyczącej substancji chemicznych (w tym pestycydów i środków biobójczych) oraz zanieczyszczeń przemysłowych. Dodatkowo od roku 2000 Komisja przedstawiła wiele wniosków i podjęła wiele decyzji, które stanowią środki kontroli zanieczyszczeń dla poszczególnych substancji priorytetowych zgodnie z art. 16 ust. 6 RDW[16]. Ponadto obecna przebudowa prawodawstwa w dziedzinie substancji chemicznych[17] znacznie przyczyni się do osiągnięcia celów RDW. Wszystkie te elementy prawodawstwa i polityki UE przedstawione są bardziej szczegółowo w ocenie wpływu.

Większość tych aktów prawnych nie jest jeszcze w pełni wdrożona. W związku z tym nie można stwierdzić czy cele RDW zostaną osiągnięte dzięki realizacji tych działań czy wciąż istnieje luka wymagająca działania Wspólnoty.

Wyzwanie to zostało również zauważone w analizie wpływów społeczno-ekonomicznych różnych wariantów. Wariant 3 zawierał wiele założeń w celu określenia szczegółowych środków dotyczących całej UE (włączając wartości dopuszczalne emisji) dla najbardziej dotkniętych gałęzi przemysłu, a mianowicie chemicznego (głównie chlor i pestycydy), żelaza i stali, metali nieżelaznych, przetwórstwa plastyfikowanego polichlorku winylu i rafinerii. Dla tego wariantu analiza szacowała wysokie koszty (więcej szczegółów znajduje się w ocenie wypływu). Określała również potencjalny wpływ na zatrudnienie. W oparciu o

---

16 Na przykład decyzje o niewłączaniu niektórych pestycydów do załącznika I do dyrektywy 91/414/EWG (patrz decyzja 2004/247/WE dla symazyny i 2004/248/WE dla atrazyny) lub wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie odpadów kopalnianych (COM (2003) 319 wersja ostateczna) lub wnioski w sprawie ograniczeń w stosunku do wprowadzania do obrotu i stosowania na mocy dyrektywy 76/769/EWG (np. w stosunku do dwufenyloeteru pięciochlorowego lub trichlorobenzenów) lub strategia dotycząca rtęci (COM (2005) 20 wersja ostateczna) lub rozporządzenie POP nr 850/2004/EWG.

17 Projekt REACH (COM (2003) 644 wersja ostateczna)

dostępne dane, pozostawienie wprowadzenia dodatkowych środków (w tym dopuszczalnych wartości emisji) państwom członkowskim byłoby bardziej opłacalne, elastyczne i proporcjonalne. W związku z tym zrezygnowano z wariantu 3 z powodu niewspółmiernych kosztów.

Podsumowując, Komisja uważa, że obecne prawodawstwo Wspólnoty powinno w większości przypadków umożliwić osiągnięcie celów RDW. Jednocześnie ocena wpływu pokazuje, że najbardziej opłacalnym i proporcjonalnym podejściem do kwestii substancji priorytetowych jest ustanowienie jasnych i zharmonizowanych norm i pozwolenie państwom członkowskim na maksymalną elastyczność w ich osiąganiu. Jeśli państwa członkowskie dostarczą wystarczających dowodów, że potrzebne są dodatkowe środki na poziomie Wspólnoty, istnieje wiele mechanizmów w ramach istniejących instrumentów pozwalających na przedstawienie tego Komisji jako podstawy do dalszej dyskusji.

2.3. Wpływ wniosku

W ocenie wpływu przeanalizowano koszty społeczno-ekonomiczne wybranego wariantu działania, wariantu 2. Szacowane koszty wynosiły około 700 mln EUR rocznie, znacznie mniej niż w wariancie 3. Ocena wpływu jasno pokazała, że wariant 2, ustanowienie zharmonizowanych EQS na poziomie UE, jest najlepszy.

W ślad za tą analizą przeprowadzono dalsze badania. Po pierwsze, szacunki dotyczące bieżącego wskaźnika zgodności z zaproponowanymi EQS sugerowały, że jest on już w wyższy niż przewidwany w analizie kosztów. Dla substancji organicznych zgodność wynosiła w większości przypadków ponad 75 %, a dla metali 50-80 %. Istnieje jednak istotna luka w danych z powodu braku wyników monitorowania dla UE-10 i dla niektórych substancji priorytetowych. Dla niklu, ołowiu i niektórych substancji organicznych, wskaźniki zgodności były niższe od podanych powyżej.

Rozważano wiele podwariantów w celu dopracowania wyborów i podejść przy ustanawianiu zharmonizowanych EQS. Co najważniejsze, zadecydowano, że nadrzędną zasadą będzie połączenie z ocenami ryzyka przeprowadzanymi na mocy innych aktów prawnych UE w celu zapewnienia spójności miedzy różnymi obszarami polityki. Niektóre z tych ocen ryzyka wciąż są przeprowadzane i, zwłaszcza dla niklu i ołowiu, trudno jest przewidzieć, kiedy zostaną zakończone. Komisja jest w związku z tym gotowa na wprowadzenie zmian do swojej propozycji EQS jeśli okaże się, że istnieją znaczne różnice między ostatecznymi ocenami ryzyka a obecną propozycją.

Inne podwarianty obejmują rozważania na temat podejść do ustanawiania EQS dla osadów, fauny i flory, metali i chronionych obszarów do czerpania wody pitnej. Miała również miejsce dyskusja na temat analizy i monitorowania kwestii związanych ze zgodnością. Ogólnie, podwarianty zostały opracowane z uwzględnieniem minimalizacji wpływu wniosku poprzez utrzymanie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego.

Ostatecznie ocena EQS przez SCTEE i szersze konsultacje pisemne wniosku przyczyniły się do jego uproszczenia, np. poprzez usunięcie niektórych wiążących celów dotyczących kontroli emisji. Dodatkowo zaproponowane EQS dla wielu

substancji priorytetowych zostały uaktualnione na podstawie nowych danych i komentarzy SCTEE. W większości przypadków (np. dla niklu, ołowiu, rtęci, nonylofenolu i węglowodorów poliaromatycznych) przegląd naukowy złagodził EQS.

Te dostosowania powinny zwiększyć bieżące wskaźniki zgodności i ograniczyć ekonomiczny wpływ wniosku.

2.4. Korzyści płynące z wniosku

Ocena wpływu również analizuje zaproponowane działania z punktu widzenia płynących z nich korzyści ekonomicznych i korzyści płynących z niestosowania. Podobnie jak w przypadku innych ocen wpływu na tym etapie nie jest realnie możliwe ilościowe określenie korzyści i wyrażenie ich za pomocą globalnej liczby. Na bezpośrednie korzyści ekonomiczne składają się na przykład: zmniejszenie kosztów uzdatniania wody pitnej i mniejsze odkładanie się zanieczyszczonych osadów, gdzie wysokość oszczędności może potencjalnie sięgać 100-400 mln euro rocznie. Nie oczekuje się jednak, że wniosek w pełni wykorzysta ten potencjał ponieważ pewne oczyszczanie wody pitnej w celu usunięcia substancji priorytetowych może wciąż być konieczne po pełnym wdrożeniu wniosku.

Dodatkowo oczekuje się korzyści dla sektorów rybołówstwa i połowu skorupiaków oraz zwiększonych możliwości dla gałęzi przemysłu, które dostarczają czystszych technologii. Można się również spodziewać wielu innych korzyści w zakresie środowiska naturalnego oraz kwestii społecznych takich jak ochrona i zwiększenie różnorodności biologicznej, zmniejszenie narażenia kąpiących się i surfingujących, czystsze osady i mniejsza kumulacja w łańcuchu pokarmowym, np. poprzez pojenie się bydła i dzikich zwierząt w rzekach i jeziorach.

Ponadto wniosek powinien istotnie zmniejszyć obciążenia administracyjne. Zharmonizowane EQS oszczędzą wszystkim państwom członkowskim przeprowadzania podobnych prac przygotowawczych w celu osiągnięcia solidnych naukowych norm. Wniosek również usprawnia i upraszcza obowiązki związane z kontrolą i sprawozdawczością, szczególnie poprzez uchylenie pięciu obowiązujących dyrektyw.

3. UKIERUNKOWANE DZIAŁANIA DOTYCZĄCE SUBSTANCJI PRIORYTETOWYCH W PIĘCIU OBSZARACH POLITYKI

Jak wspomniano powyżej zaproponowana dyrektywa nie zawiera dodatkowych środków kontroli emisji. Komisja uważa, że istnieje już pełny zestaw instrumentów prawnych, z których państwa członkowskie mogą korzystać w celu realizacji celów RDW w zakresie substancji priorytetowych. Jednak w celu dalszej poprawy kierunku i skuteczności odpowiedniego prawodawstwa UE dla celów RDW, Komisja proponuje pewną liczbę konkretnych działań.

Działanie 1: Zmiana dyrektyw

Wiele dyrektyw zostanie poddanych przeglądowi i zmienionych w latach 2006-2007, w szczególności dyrektywy 96/61/WE i 91/414/EWG. Komisja zamierza wykorzystać te przeglądy do oceny czy te instrumenty mogą stać się jeszcze bardziej skuteczne w zapobieganiu lub kontroli zanieczyszczeń spowodowanych przez substancje priorytetowe. W odniesieniu do dyrektywy IPPC obejmowałoby to między innymi bezpośrednie odesłanie do substancji priorytetowych w procedurach udzielania pozwoleń. W odniesieniu do dyrektywy dotyczącej pestycydów elementy, które należy wzmocnić obejmują między innymi zagadnienia zagrożeń dla środowiska morskiego. Dodatkowo trwają wysiłki w celu opracowania modeli narażenia na poziomie dorzecza, w celu uwzględnienia innych zagrożeń, takich jak wpływające na odprowadzanie wody pitnej. Takie modele byłyby następnie stosowane w przyszłości w procesie oceny ryzyka.

Działanie 2: Lepsze wdrażanie i wykonywanie prawa.

Na mocy obowiązującego prawodawstwa wspólnotowego już teraz państwa członkowskie *mogą* lub *muszą* kontrolować emisje, zrzuty i straty substancji priorytetowych, choć niestety brak jest spójnego i porównywalnego stosowania tych przepisów. Na przykład normy jakości środowiska dla substancji zanieczyszczających mogą i powinny być ustanowione na mocy dyrektywy 76/464/EWG. Jeśli te normy jakości są regularnie przekraczane państwa członkowskie mogą podjąć więcej działań w ramach różnych polityk obejmujących dyrektywę 91/414/EWG (np. przegląd zezwoleń) lub dyrektywę 96/61/WE (np. przegląd pozwoleń) w zależności od powodów tych przekroczeń. Ograniczenia w wytwarzaniu, wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji niebezpiecznych zostały uregulowane na poziomie europejskim i należy to kontynuować w przyszłości, państwa członkowskie mogą też jednak, po spełnieniu surowych warunków określonych w Traktacie wprowadzać krajowe przepisy mające na celu ograniczanie wprowadzania do obrotu i stosowania z powodu zagrożenia dla środowiska wodnego[18].

W celu poprawy wdrażania i egzekwowania obowiązującego prawodawstwa UE, Komisja zapewni wymianę informacji pomiędzy Komisją a państwami członkowskimi w kontekście wspólnej strategii wdrażania RDW w celu dzielenia się informacjami i opiniami na temat istniejących możliwości oraz dzielenia się „udanymi przedsięwzięciami" i „najlepszymi praktykami".

Działanie 3: Ustanowienie dla państw członkowskich procedur przedstawiania dowodów w celu podjęcia działań wspólnotowych

Komisja ustanowi jasne i przejrzyste procedury w celu zapewnienia państwom członkowskim sprawnych i ukierunkowanych procedur dostarczania odpowiednich informacji na temat substancji priorytetowych w celu podejmowania decyzji na szczeblu Wspólnoty. Takie procedury mogą opierać się na art. 12 RDW i będą

[18] Jako przykład patrz decyzja Komisji 2002/884/WE z dnia 31 października 2002 r. (Dz.U. L 308 z 9.11.2002, str. 30).

określały harmonogram, proces i format przedstawiania dowodów odpowiednim komitetom lub organom decyzyjnym na mocy danego instrumentu.

Działanie 4: Poprawa dostepności informacji

W nadchodzących latach trzeba będzie wypełnić wspomnianą wcześniej lukę w wiedzy. Wdrożenie Europejskiego rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń[19] z pewnością będzie pomocne. Oprócz informacji na temat zrzutów, emisji i strat, Komisja będzie starała się ulepszyć informacje na temat substancji priorytetowych w szczególności jakości środowiska, trendów, uwolnień i szlaków w środowisku wodnym. W tym celu Komisja wraz z EOG, Wspólnym Centrum Badawczym i Dyrekcją Generalną ds. Statystyki (ESTAT) już opracowuje wspólny „System Informacyjny na temat Wody dla Europy" (WISE)[20].

4. WNIOSEK

Ramowa dyrektywa wodna wraz z obecnym wnioskiem Komisji dotyczącym dyrektywy w sprawie norm jakości środowiska w dziedzinie polityki wodnej ustanawia jasne, ambitne i zrównoważone cele dotyczące substancji priorytetowych w wodach powierzchniowych. Osiągnięcie tych celów spowoduje zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska wodnego i zdrowia ludzi w zakresie narażenia na stężenia tych substancji chemicznych w wodzie. Dodatkowo poprawią one porównywalność warunków dla sektorów przemysłu na rynku wewnętrznym.

W celu zapewnienia najbardziej opłacalnego i proporcjonalnego poziomu i kombinacji działań dla osiągnięcia tych celów, Komisja uważa, że państwom członkowskim należy zapewnić maksymalną elastyczność zgodnie z zasadą pomocniczości. W związku z tym, nie proponuje ona szczegółowych i dodatkowych środków we wspomnianej dyrektywie ale zamiast tego pragnie stosować szeroką gamę istniejących instrumentów wspólnotowych i wzmacniać ich skuteczność, jak wyjaśniono w niniejszym komunikacie.

Przy całościowym zastosowaniu obowiązujące przepisy wspólnotowe zapewniają solidną bazę powiązanych ze sobą polityk mających na celu rozwiązanie tego wielowymiarowego i złożonego problemu. Jednak wraz z pogłębianiem naszej wiedzy na temat nacisków środowiskowych, statusu i wpływów, nieuchronnie znajdujemy w tej skomplikowanej sieci obszary wymagające poprawy i ominięcia, którym należy zapobiec.

---

19 Rozporządzenie (WE) nr 166/2006, (Dz.U. L z 4.2.2006, str. 1).

20 Patrz dokument strategiczny w sprawie WISE na stronie internetowej http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework/transposition.html